

Kontakt

Annelie Rosell
Tel: +46 725 80 81 86
e-mail: annelie.rosell@pelagic.se

Mottagare

Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet
Landsbyggsavdelningen,
Enheten för skog, miljö och forskning

Swedish Pelagic Federations synpunkter på betänkandet ”En hållbar bioekonomistrategi” (SOU 2023:84) samt dess delbetänkande (SOU 2023:15)

Swedish Pelagic Federation producentorganisation (SPF) företräder merparten av svenska fiskefartyg över 12 meters längd inom det pelagiska fisket efter bl.a sill, skarpsill, tobis och makrill i Atlanten, Nordsjön, Skagerrak, Kattegatt och Östersjön samt ett antal fartyg mindre än 12 meter som fiskar kustnära längs Västkusten respektive i Östersjön. Våra medlemmar står varje år för ca 90 procent av den totala fiskade volymen i Sverige. Vi tackar för möjligheten att inkomma med synpunkter på denna remiss.

Vi håller med utredningen om dess slutsatser att den största potentialen finns inom vattenbruk och fiskerinäring. För att denna potential ska kunna nyttjas fullt ut krävs dock än förändrad attityd till fisket och användningen av denna resurs.

Vision, målsättning, utvärdering samt valda fokusområden

Utredningen lägger fram förslag på vision, målsättningar, indikatorer för utvärdering, val av fokusområden samt tidplan för genomförande. SPF har inga invändningar mot de förslag som läggs.

Fiskerinäringens potential

Enligt utredningen är vattenbruk och fiskerinäring den del av den svenska bioekonomin som har störst potential för ökad effektivitet och för större mervärden. SPF ser också en stor potential till ökade mervärden från fiskerinäringen. Vi saknar dock i texten en beskrivning av dioxinproblematikens (och eventuellt PFAS) betydelse för hur resursen har använts och kan användas i framtiden.

Från det pelagiska fisket har vi, i likhet med utredningen, identifierat bioekonomins betydelse för tillväxt och försörjningsberedskap. Vi har initierat flera projekt i syfte att utveckla mottagning och beredning av pelagisk fisk i Sverige. På västkusten är vår avsikt att etablera en sillfabrik och ett bioraffinaderi. Ett bioraffinaderi ger oss möjlighet att rena fisken från miljögifter (dioxin) och använda hela resursen effektivt, till indirekt eller direkt humankonsumtion, vilket är väsentligt för beredningsindustrins lönsamhet. Idag saknas denna typ av anläggning i Sverige varför restprodukter från fiskberedning samt Östersjöfisk bereds i Danmark och Sverige går miste om de mervärden som skapas. Vi ser det som mycket viktigt att denna typ av verksamhet upprättas i Sverige.

Vi planerar för en placering av sillfabrik och bioraffinaderi i Kungshamn då det skulle ge stora möjligheter till samarbeten och synergier med den industriella symbios som redan byggts upp (se bifogad bilaga) och är fullt fungerande.

Inhemskt foder är en viktig insatsvara för att kunna trygga försörjningen till befintlig husdjursproduktion i Sverige men även ett växande vattenbruk. Pelagisk fisk är en viktig råvara i detta sammanhang och vi ser det som en stor möjlighet att även upprätta en foderfabrik i anslutning till sillfabrik och bioraffinaderi.

Utmaningar som kan begränsa bioekonomins utveckling

Utredningen beskriver diverse utmaningar som kan begränsa bioekonomins utveckling. Utöver de utmaningar som tas upp vill vi peka på behovet av en acceptans från samhälle/politiker för att utnyttja våra naturresurser. Med den attityd och debatt som förekommer idag vad gäller pelagiskt fiske påverkas både efterfrågan och fiskets förutsättningar genom uppsatta regelverk till nackdel för sektorns lönsamhet och möjlighet till framtida utveckling. En väl formulerad strategi och handlingsplan kan förhoppningsvis underlätta en nödvändig attitydförändring.

Viktigt för möjligheten till en bibehållen fiskerinäring och en utveckling av näringen för att bättre ta vara på möjligheten att skapa mervärden är någorlunda stabila förutsättningar. Beståndssituationen varierar över tid och det måste fisket och fiskberedningsindustrin förhålla sig till. En ny osäkerhetsfaktor som påverkar framtidstro och investeringsvilja är tillträde till fiskevatten där bl.a. etablering av vindkraftparker och skyddade områden har stor betydelse.

En annan faktor av betydelse för sektorns förutsättning till framtida utveckling är fiskeriförvaltningen. Regelverk som motverkar utveckling (exempelvis kapacitetsbegränsningen inom EU-lagstiftningen som idag försvårar byte till bränslesnålare motorer och användning av alternativa bränslen till fiskefartygen) eller skapar ineffektivitet och inlåsningseffekter behöver förändras. Samtidigt behöver fiskeriförvaltningen ta hänsyn till behovet av stabila förutsättningar.

Kopplingen till andra strategier

En bioekonomistrategin kommer ha koppling till flera andra upprättade strategier. Utredningen har konstaterat att det kommer att krävas samverkan och samarbete mellan relevanta nationella strategier för att uppnå ett systemperspektiv, undvika överlapp och för att säkerställa effektivitet i både styrning, förvaltning och genomförande av strategierna. SPF instämmer i denna slutsats.

På fiskets område har Jordbruksverket tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten upprättat Strategin för svenskt fiske och vattenbruk. Denna strategi omfattar allt svenskt yrkesfiske oavsett användningsområde för fisken och har därmed betydelse för tillgången på råvara även för annan industri än livsmedelsindustri (dvs den del som täcks upp av bioekonomistrategin). SPF har varit mycket kritiska till processen för framtagandet av strategin för yrkesfiske. Vi anser att problembeskrivningen för fisket är inkorrekt och inkomplett. Vi delar därför inte

synen på samtliga uppsatta mål och åtgärder i handlingsplanen. För att ge bästa förutsättningar för en positiv utveckling av den del av bioekonomin som utgörs av yrkesfiske borde nuvarande strategi omarbetas.

Utredningen föreslår att regeringen etablerar en formaliserad samverkan mellan nationella strategier som berör bioekonomin. SPF noterar att Strategin för svenskt fiske och vattenbruk inte står omnämnd i detta sammanhang (sid 180). Med tanke på den nära kopplingen mellan de två strategierna anser SPF att det är klokt att skapa rutiner även för denna samverkan.

Vision och mål för vad en ökad inhemsk produktion av förnybara drivmedel och mellanprodukter

Pelagiskt fiske har intresse av vision och målsättning för produktion av förnybara drivmedel och mellanprodukter som tänkbar leverantör av råvara för produktion av drivmedel och som potentiell användare av förnybara biodrivmedel till fiskefartygen.

SPF har inga åsikter rörande föreslagen vision eller föreslagna mål.

Införande av intäktsgaranti för inhemsk produktion av flytande förnybara drivmedel och mellanprodukter

Det system som beskrivs kan dock vara konkurrensnedvridande och hämma framtida produkt- och teknikutveckling.

Annelie Rosell, SPF